Ч. 94. Чернівці, вівторок дня 4. мая 1909 р. Річник XXV.

Передплата на „Буковину“
платна в Чернівцях:
в Австро-Угорщині: на цілий рік 24 кор., на пів року 12 кор., на чверть року 6 кор., на місяць 2 кор.
в Росиї: на цілий рік 12 карбованців, на пів року 6 карб.
в иньших державах: на цілий рік 40 фр., на пів року 20 франків.
Для міщан і селян буде виходити „Буковина“ раз на тиждень під неділю і коштувати буде на цілий рік 4 К, на пів року 2 К, на чверть року 1 К.
Поодиноке число 10 сотиків.
Оголошеня коштують по 10 сотиків від одношпальтової стрічки або її місця дрібним друком (петіт). При кількоразових або при річних замовленях значний опуст.

БУКОВИНА

Орґан україньскої поступової партиї на Буковині,
виходить що дня крім неділь і сьвят.

Редакция, адміністрация і експедиция „Буковини“
в Чернівцях, ул. Петровича число 2.
Число телефону 176.
Адрес для телеґрамів: „Буковина“, Чернівці.
В справах редакцийних можна устно порозуміватися що дня від 10—11. рано і 2.—3. пополудни крім неділь і сьвят.
Надіслане по 40 сот. від стрічки, при частійших замовленях відповідний рабат. Рекламациї неопечатані вільні від порта. Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженем і залученем почтової належитости.
Циркулярі яко прилоги коштують по 2, 3 і 4 сотики від штуки.
Належитостий за анонси марками почтовими не приймає ся.

„60 років політики“.

На статю д-ра Маковея поміщену в „Буковині“ оголосили „Громадський Голос“ і „Громадянин“ відповіди, під названим титулом, на які др. Маковей відзиває ся в 17. числі „Гром. Голосу“ ось як:

„Громадський Голос“ помістив у ч. 14. відповідь якогось „учителя“ на мою статю в Буковині п. з. 60 років політики. Я вдячний впв. редакциї за те, що до сеї відповіди додала і частину моєї згаданої статі, бо із сего уступу читачі „Гром. Голосу“ самі могли зміркувати, чого я хотів, а як мені відповіли. Річ у тім, що на Буковині нарід ще не такий у політиці сьвідомий, як у Галичині, і нема там між нашими людьми таких партий, що мусять із собою на розріз іти. От „Буковина“ (ч. 83) повтаряє ще раз, що засадничих ріжниць між програмами обох наших партий (поступової і радикальної) нема, є хиба ріжниці що до тактики, а головно личні анімозиї одиниць, які загал міг би легко залаґодити на обопільне вдоволене“. Се справді так є і се треба завсїгди памятати, коли хто хоче мати певну думку про буковиньскі відносини. Коли-ж нема засадничих ріжниць, то нїщо дивного, що в одних і других повставала і повстає від часу до часу думка: „На що сварити ся, на що двох партий, коли можна разом іти?“ А з уваги на сусїдів без сумнїву було би користно іти разом, сего нїхто з наших людий на Буковині не заперечить.

Таку пробу погодити ся, зробили теперішні буковиньскі посли і провідники торік у січни. Скликали зо дві сотні людий, передовсїм з Черновець, і самі ставили ся на суд громади. Чогось такого я, як живу, не бачив. Бо се зійшли ся не мужі довіря партиї, не виборці тих послів, тілько люди, з якими посли могли обійти ся так, як обходять ся сотки инших послів: „яке вам діло до нас?“ Отже ні, хотіли почати згоду від черновецкої громади і зо дві години тягли єї за язик: „Говоріть, чого хочете від нас?“ Нїхто не відзивав ся. А треба було тільки глянути по зібраних, аби начислити з кількадесять опозиціонїстів, дуже відважних по кавярнях, коли послів не видко, дуже великих політиків і знавців краю і від жалю і тяженьких критиків провідників. Отже мовчали, мов води у рот набрали. Мене се страшенно дивувало, бо коли вже провідники мали відвагу поставити себе на позорище, зовсїм не сподїваючись сим разом почути для себе похвальних пісонь, то проста чемність вимагала сказати тепер сим „ворогам“: отсе і те менї у вас не подобає ся, не робіть так! І се я один сказав, а більше нїхто, хоч я добре знав, що як попереду за статї, так і тепер за промову я собі ласки у послів не здобуду. П. учитель у своїй дописи каже, що мене тодї посли напудили ся — і очивидно зі страху дали менї відпустку, та ще й готові зробити мене професором на університетї і т. д. і т. д. — Я лише можу жалувати, чому ті десятки опозиціонїстів, що тодї у салї сидїли, так само не наполохали всемогучих послів, були би заскочили тої самої ласки, сидїти зі мною на університетї коло коминів на даху. Таке толковане мого отвертого виступу показує найкрасше всю наївність д. учителя і тих, що так само мислять, як він. А я зі свого боку тодї на зборах одно побачив так виразно, як нїколи перед тим, а іменно те, що таку опозицію нїякий посол не може брати поважно. Бо коли маєш що сказати і тебе о то просять, то скажи просто в очи; коли-ж не маєш, то чого ворогуєш поза очи! І друге зрозумів я тодї також добре: опозиціонїсти люблять і готові навіть величати, а нишком сьміяти ся з такого чоловіка, що підставить свою шкіру під батоги провідників, не ховаючись за пліт; саміж вони благорозумно на зборах мовчать, а в статях та дописях ховають ся десять псевдонїмів; не бувши учителями підписують себе, як такі; в очи „старим“ сьвітять, аби теплі місця засїсти, поза очи обмовлять і т. д. З учителів справдї тілько один д. Іван Герасимович мав відвагу підписувати те, що писав; з инших і в Чернівцях і в краю нїхто на те зважив ся, — боять ся. І отсей страх перед послами та їх приятелями підкопує повагу хоч би якої опозиції, як обяв очивидної немочи і фарисейства. Як супротив того дивити ся на сї слова д. учителя, що менї відповідає: „Ми йдемо розбивати пута, які наложили на нарід свої і не свої опікуни, ми йдемо здобувати для народу красшу долю, а коли ми й впадемо під обухом ворогів народу, так впадемо гордо і щирої ідеї нїколи не зрадимо! Се наш заповіт пане професор!“

Нї, добродїю учителю, се не ваш заповіт, тілько се ваша пуста деклямация і патриотична бляґа, яка заїдає людий на Буковині, бо ви самі не то під обух, але навіть під прутик „ворогів“ свої шкіри доси не підставите. На теж дав Бог усякі криптонїми, щоби не дістати обухом в голову...

Торічні збори вибрали нарештї комітет, щоби з'орґанїзував партію. Вибрали і мене до него, хоч я випрошував ся. Чи я у тім комітетї потім инші пісні завів, як на зборах, можуть посьвідчити члени його. Виїхавши з Черновець, я й не знаю тепер, що він дїє; але як член громади признаю собі завсїгди право сказати також своє слово, і то не одно слово, а два: одно в комітетї до послів (тепер уже так, як іменно орґанїзация вимагає: дома, в очи)

Филї моря і любови.

Траґедия на пять дій Франца Ґрільпарцера.
(Переклад П. Карманьского).

(Дальше).

Дїя друга.

(Сьвятий гай в Сестос. — З заду, на ліво, лавка, прислонена корчами).

НАВКЛЄРОС (*виходить з лївого боку*).
НАВКЛЄРОС. Ходи, Леандер! та й біжи мерщій!
ЛЄАНДЕР (*показують ся з того самого боку*).
ЛЄАНДЕР. Я тут, диви!
НАВКЛ. Так швидко? Гей! подумай!
Як довго ще, скажи, буду за кару,
За злочин, що невідомий єще
Й не сповнений, мов хлопець-поважай,
Що пана темного проводить шляхом,
Тебе водити людними містами,
По празниках. по ринках, по храмах,
Шукати місця, деб твій сум минув ся?
Сиджу напроти, вже від слів втомив ся,
Дивлюсь на очі, на померклий зір,
І жду, чи радість не проснеть ся в них.
Та все читаю сьвіже: нї, нї, нї!
Умерла в тебе мати, що робити?
Гаразд робив, що, як порядний син,
Як довго жила, піклував ся нею,
Для дорогої, що від горя нила,
На побережю моря жив, за містом,
В безлюддю й сина сплачував довги;
Тепер умерла; що-ж тебе спиняє
Пристати знову до своїх, як стій,
І поділяти з ними радість, біль?
Ридай за нею, рви твій чорний волос,
Однак верни ся знову до забав,
Якими ти й вона тебе дарила.
Що, зле кажу? Яка у тебе думка?
Що-ж?
ЛЄАНДЕР. Я з ніг паду.
НАВКЛ. Та й клята-ж мука!
Весь день в чужому містї, між чужими,
Довкола ясні і веселі лиця
А ти глоти ся і диви і слухай,
Балакай навіть. О, боги ласкаві!
Де сил набрати, де?
ЛЄАНДЕР (*сїдає*). Та ще слабий.
НАВКЛ. Слабий? Не бій ся! Се якось минеть ся.
Найдись лишень в твоїй глухій хатинї,
Де моря гомін, де піски, де филї,
Де темні хмари, що січуть дощем;
Здійми з плечий сьвяточний одяг,
Накинь на рамена рибацку блюзу,
Прикуй себе до берега спокійно,
Пірни у филї, так, що-б рибам зависть;
Спочинь аж в вечір — так, як я тебе зустрів —
На днї судна, лицем до зір, до неба,
А тїлом всїм на раменах широких,
І най судно колишеть ся на филях;
Лежи ось так, гляди собі на зорі,
Гадай — про неньку, що як-раз в порі
Пішла собі й тебе вільним зробила,
Про неї, духів, що живуть в горі,
І про — гадай про гадку; про нїщо!
Найдись лиш там, а, що там заклад?
Будеш здоров, почуєш ся гаразд.
Тепер ходи; далеко вітчина,
Минає час, приятелї вже йдуть,
ЛЄАНДЕР. Така тут тїнь! Останьмо ще хвилину;
Судно найдесь. І я перевезу.
НАВКЛ. Везти, ось бач! Як очи засьміялись!
Сидиш при кермі, зняла ся рука,
Сюди й туди движуть ся рамена,
Вперед і в зад, а скрізь блискучий шлях!
В сю хвилю ти герой і бог і муж:
До инших справ ти вже не теє, брате!
Та, друже, тут не йде о веслуванє,
Тут иншії наглять, важнїйші справи.
Ми, знай, на місци, де не вільно бути,
В сьвятому гаю, замкненім для всїх,
Хиба лиш в храм, з якого ми вертаєм;
Тут у корчах скрізь сторожі скують ся.
Вони хватають всїх, кого узрять,
І до жерця, найстаршого сьвятинї;
А він не скупить найстрашнїйших кар.
Говориш що?
ЛЄАНДЕР. Нї, не казав нїчо.
НАВКЛ. Тому ходи!
В полудне вже конець сьвяточній волї,
А прямо вже падуть зі сонця стріли.
Менї не хочеть ся тому, що ти лїнивий,
Найти ся в містї тім єще в тюрмі.
Ти чув? — Ще далї нї? — Боги ласкаві,
Лишіть його, коли він вас лишив байдуже!

Ось він, опер ся, члени опустив,
Який красун, хотяй низький і темний.
Волосє чорне на чолї так веть ся;
З очий, коли повіки не боронять,
Стріляє жар огня, що ось зайняв ся;
Плече широке, рамена гей сталь,
Цїлі твердими мяснями покриті;
Не Амор вже, точнїський Гіменей.
За ним дївчата зиркають, а він —
Боги! де серце в тім роскішнім тїлї?

а друге слово до суспільности на зборах або в ґазеті, прилюдно. І я сказав се слово і підписав ся, хоч знав наперед, що даю добру нагоду ріжним „відважним“ людям стріляти до мене з поза плота. Не дбаючи про ту стрілянину, негідну поважних людий, я у відповіди д учителеви на саму його річ ще раз кажу: з послами є осібний рахунок а із суспільностию осібний. А про ту суспільність не я, а правдива учительска ґазета „Каменярі“ уже в 1-ім числї сказала:

„Люди, що робили в передних часах опозицию, виходили тілько з того становища: Не нищити, тілько поправляти. Розуміє ся, що й тодішні народні провідники, хоч часом і гнївали ся на тих опозиционїстів, хоч часом і називали їх „кириничками“, все таки рахували ся з ними; а рахували ся по моїй думцї тому, що бачили щирість в тих людий, що не добачали в опозиції ніякої злоби“.

„Я думаю, що учителї-радикали, що засїдають тепер у радикальній партії, коли вони справдї прихильниками радикальних ідей, коли вони радикали з переконаня а не тільки радикалами тому, щоби мстить над послами за їх неприхильне становище до послїдної реґуляції уч. платнї, повинні-б перш усего перестудіювати докладно цїлу історію укр. полїтики в нашім краю, вони повинні-б розділити в чім лежить вина нашого полїтичного застою — чи в лихій тактицї, чи в злій волї наших полїтичних проводирів і т. д. і т. д. Де то в нас ті великі знавцї суспільного житя, знавцї потреб нашого народу, знавцї душі простолюдина? Де ті ґенії могучого, правдивого слова, що хотять повести наш народ иншою дорогою, — дарма, що вона ще не указана? Чи справдї вистарчить лизнути дещо із писань Драгоманова, Павлика або Франка, щоб статись корінним радикалом? Чи справдї є радикалїзм щось такого, що можна через ніч переміняти мов біле? Чи не профанує ідею радикалїзму всякий той, що називаєся радикалом а своє поступоване радикалїзмом лише тому, що мовляв, „треба дати дитинї імя“?

„Чи справдї ви думаєте, що для ширеня радикалїзму вистарчить тільки показувати на чужі помилки? Чи справдї вірите ви, що для одушевленя ширших мас до радикальної партії вистарчить тільки друкована голословна рекляма? Чи справдї надієтесь ви, що теперішні народні провідники, які будь-що-будь мають за собою не конче ганебну полїтичну минувшину, о стільки наївні, щоб віддати в ваші руки полїтичний провід нашого народу лише ради вашої рекломи? Чи дали ви дотеперішною вашою суспільною працею доказ, що ви здібні до правлїня народною полїтикою?!“

Так пише в учительскій ґазетї чоловік, котрий, як із статї видко, не то не є ворогом радикальних ідей, але навпаки виразно до них признає ся і боронить їх. Бо воно справдї так і є, що буковиньский радикалїзм у загалу і навіть у провідників поза пустомельство на тему пут і обухів ще не вилїз, а в самій річи є ще „пустим звуком“. Будзиновский ще перед 13 роками у своїй „Працї“ в Чернівцях сам один далеко проворнійше брав ся до ширеня радикальних ідей, ніж тепер бере ся цїла громада буков. радикалів. І нехай се буде хоч як неприємно буков. радикалам почути, треба їм сказати знову: „Що ви, панове, даєте нового? А коли вже на тактику послів не годите ся, то ваша тактика яка? З поза плота стріляти у ворогів?...“

На один ще закид д. учителя мушу відповісти. Винує мене, що то я так зле учителїв учу, а не каже, що я тому 10 років застав по клясах лише по кілька Русинів, а тепер їх буває і по трицять; потім не каже, що черновецка учительска семинария — то нїмецка школа і я з моїми товаришами, що вчимо руского, не то не маємо часу учити полїтики, але ми раді, коли заїмчених Юрків навчимо хоч сяк так по нашому читати й писати, бо давнїйше і того зле учили. До того я нїгде не винуватив і не винную всїх учителїв у недбальстві, бо занадто добре знаю навіть по імени тих, що справдї працюють і жиють для народних шкіл, а з другого боку знаю також тих, що жиють з аґітаторства та з пустомельства. Честь, кому честь, але кому належить ся гірке слово правди, тому треба його сказати. Хто працював перше, той і тепер працює; а хто колись пускав блахмана людям в очи, той і далї буде пускати. Найлїпший доказ тому такий, що найважнїйше просьвітне товариство на Буковинї „Руська Бесїда“ з 55 громад не має одного члена а всїх наших громад на Буковинї нема більше, як 152... По всїх же громадах є учителї й учительки, і то не по одному, а буває їх і більше в однім селї...

Кілька слів мушу ще сказати „Громадянинови“ ч. 9. Він менї закидує, що я мовляв, тепер бороню провідників, хоч я у своїй статї про них писав — і нагадує менї мої слова, що я колись писав про буковиньских провідників, котрі „зноровили громадян, як кепський фірман коний; своїх людий, негірших патріотів, як вони, змаловажили, а полїтику оперли в великій мірі на шубравцях і лихварях“. Славні редактори з „Громадянина!“ Коли Ви може цікаві чи і сегодня сї слова підпишу, то ось я вам кажу, що я і сегодня тої самої думки і тілько жалую, що провідники не можуть уже раз оперти своєї полїтики на самих чесних людях, між котрими я хотів би бачити і всю опозицію.

Др. Осип Маковей.

Рада державна.

Проти „Einschub-ів“.

В нашій часописи писало ся про намірене обсадженє судейских місць імпортованєм із заходу головно Чехами. Посол **Лукашевич** вніс в сїй справі на руки мінїстра справедливости інтерпеляцию.

В кількох черновецких часописях появилась була нотатка під заголовком „Брак судиїв на Буковинї“. На се висший суд в Празї завізвав існитованих авскультантів, щоби подавали ся о судейскі посади на Буковину.

Тепер є справдї обава, що надасть ся на Буковину судейских урядників в дорові авансу. Коли би се сталось, то зроблено би чималу кривду буковиньским практикантам прав, при чім не осягнуло би ся пожаданої цїли. Не підлягає ніякому сумнївови, що з тою хвилею, як упослїдить ся буковиньских молодих судиїв, перестануть вступити окінчені правники до судів, наслїдком чого не покриєть ся браку судейских сил навіть і всуненєм чужих судиїв. Рівночасно вказуємо рішучо на шкоду, яка з сего виходить для юстиции і населеня а то з тої причини, що чужі урядники не знають краєвих мов.

І без всунень „Einschub-ів“ дасть ся запобічи бракови домородних судиїв тоді, коли скоротить ся приписаний час приготованя ся до судейского испиту з 3 на 2, зглядно на $2^1/_2$ року.

Підписані осьміляють ся поставити запит до вашої ексцеленциї:

Чи відомі вашій ексцеленциї намірені всуненя? і що забумує ваша ексцеленция зробити, щоби унеможливити сї всунення.

Відень, дня 27. цьвітня 1909.

Лукашевич, Василько, Спинул, Пігуляк, др. Штравхер і тов.

З українско-руского клюбу.

На нинїшнім засїданю клюбу обговорено передовсїм дуже важні, стоячі тепер на порядку дневнім справи: справу социяльного обезпеченя і справу нових правительственних предложень податкових в звязи з наміреною правительством „санациєю краєвих фінансів“. Супроти того, що справа социяльного обезпеченя рішаєть ся тепер в комісиї, клюб дав своїм членам в тїй комісиї загальну директиву, котрої суть в тім, що клюб є за институциєю обезпечаючою, на старість і на случай неспосібности до працї так пролетарият, як і „самостійних“ (дрібних хлопів і ремісників) однак під услівєм, що правительственний проєкт буде змінений в користь селяньства східних провінций держави під слїдуючими зглядами: 1. вкладка

Він — як сказати — трус, дурний, ідйот.
Я теж, сказати, молодець нїчо!
Мій жовтий волос більше варт, як чорний,
І замість краски Індів, що на нім,
Сьмієть ся ясність на моїх костисках;
Я більший, так, як майстрови пристало;
Однак підемо в купі між народ,
В кружок дівчат, на храм, танець, забаву;
Його очима пють, мене-ж нїхто.
Ся моргне, ся всьміхнесь, ся лає, ся чарує:
А все йому, йому. Усе так гинуть
За плаксою дурним, сновидою тупим.
А він — подумай! він не бачить навіть.
Коли-ж узрить — ось! вже й почервонїв!
Скажи, чи се припадок є лишень,
Чи знаєш се, що ти сторaз гарнїйший
Із сею краскою картоплї на лици?
Хотяй би днесь в сьвятинї. Боже мій!
Гадав би ти, земля усе, що дише,
Проковтнула в своє нїдро богате
І натворила лиш самих дівчат.
Вся Тракія і гожий Гелеспонт
Стовпив ся тут; всї пестрі квіти,
І рожа й тулїпан, лелїя, фялка, гвоздик
І стокороть — усе, сюди й туди —
Кругом житє, такий чудовий образ,
Казав бись океан голов, рамен блискучих
І точених бедер товпив ся, хвилював.
Та ти його спитай: ти, друже бачив що!
Чи се дівчата, чи лебеді були?
Нїчо не скаже, хоч за тим ішов.
А все-ж за ним глядїли всї.
Жрекиня навіть; та й краса-ж на нїй!
Їй краще би було в той гожий день
Любови вірність присягнуть на все,
Чим сумно так від неї відтягатись;
Дитина величи, краси й принади!
Орлиний зір, голубки воркуванє,
Чоло мармор, уста солодкий усьміх,
Казав би хто, уроджена князївна,
Якій в колисцї вже дали корону.
Та й що таке краса, мене питай!
Що знаєш ти про гордий стан дівочий,
Що вяже ся в богатий сніп волосєя,
Про груди, що встидливо в низ спадають,
І роблять місце роскішнїйшим сестрам,
Про гарну голень і про легку ніжку,
Про все богацтво тїла чарівного?
Що знаєш ти, кажу; а ти нї оком.
Вона-ж дивилась. Я се замітив!
Як ми клячали, ти, а далї я,
При Гіменею, тім могучім бозї,
Й вона прийшла насипати кадила,
Затяла ся, спинила ся рука;
Вдивилась в тебе, вагувалась хвилю,
Одну, дві, три короткі, вічні хвилї,
Вкінци сповнила свій високий чин,
І ще на відхід поглядом палким
Кидала визов морозному днєви,
Що від любви на все її відтяв:
„Шкода!“ й „за сего радо-б я пішла!“
А що, сьмієш ся? Любо тобі, плаксо?
Лице ховаєш? Геть бери сї пальцї!
І не лукав, скажи лиш: так.
(*Відтягає йому руку від лиця*).
Та, боже!
Се сльози. Як? Леандер! плачеш, що?
ЛЕАНДЕР (*встає*).
Остав, не муч! Нї слова зневажливо
Про шию й ріст її. О, тричі горе!
НАВКЛ. Леандер! Горе? — Ти щаслив! — Влю- [бив ся.
ЛЕАНДЕР. Що кажеш? Я слабий. У груди біль.
Не там внутрі; а тут зовні,
При костех. Хорий я до скону.
НАВКЛ. Дурак ти є, однак дурак щасливий.
Хвала богам, що поєднались з ним!
Та не щадїть горячих ваших стріл,
Аж він закличе: „Стій! буде досить,
Терпіти хочу так, як всї терпіли!“
Ну, друже, руку дай! Аж днесь, мій друже
Навернений до роскошів солодких.
Відроджений, щасливий! — Та стрівай!
Погана пляма шату втїх нам плямить. —
Вертаймо в город; там будуть дівчата,
Яких на храмі бачили, ще разом,
Розглянь ся там і залюбись, як хоч;
Бо, друже, діва, що тебе займа',
Вона жрекиня і на днешнім дни
Обіт дівоцтва присягла на все.
А строга кара, як би се забула,
І мужови, щоб з нею се забув.
ЛЕАНДЕР. Я знаю се. Ходи, вже ніч! По всім.
НАВКЛ. По всім? вже знов? Ще навіть не зачав?
Чому і як? Приятелю спокою,
Так мало важиш ізза раю щастя?
І кажеш се устами, що горять,
З омлїлим тїлом і гадаєш, вірю?
Тепер лиши ся. Тут! Розмов ся з нею.
Хто знає, може воля в неї сталь
І все розвяжесь, а потім покута.
Хто зна', чи може і твоя любов
Така горяча, як здаєсь? Та годї:
Не мудрувати, де потрібний чин.
Бодай спізнай свій жереб і терпи,

обезпечених буде низша, ніж та, яку установляє предложенє, 2. вік уповажняючий до ренти на старість буде також обнижений, 3. зарібники, що не працюють постійно у одного роботодавця (всї наші „халупники“) будуть втягнені до обезпеченя на старість і на случай неспосібности до праці. Від того, як комісия полагодить сї домаганя, буде зависїти становище руского клюбу до цїлого предложеня.

В справі податкових реформ клюб станув на становищи, що стан краєвих фінансів є фатальний і що вони потребують санациї. Отвореним полишилось лише питанє, чи недугу краєвих фінансів треба добачувати в тім, в чім її добачують правительственні предложеня (еще не роздані послам) і чи клюб може згодитись на такий спосіб санациї, в який наміряє її перевести правительство? Клюб вибрав комісию, котра безпроволочно по розділеню дотичних предложень має їх перестудиювати і клюбови предложити результат своїх студий.

Вість про санкционованє lex Scala викликала в клюбі обуренє. Клюб рішив висказати свій протест проти санкционованя односторонних ухвал сойму, мимо протесту соймової делеґациї руской, мимо такого самого протесту парляменварних представителїв руского народу підпертого протестами народних віч і репрезентантки публичної опінії руської, преси. Се обуренє і сей протест проти іґнорованя голосу руского народу тим більше оправданий з огляду на се, що правительство, котре так поквапилось з санкционованєм протируского, краєву автономію розширюючого закона, доси не санкционувало о много скорше ухваленого соймом нового закона ловецкого! Чи дух обшарника Абрагамовича перенїс ся в тїло „демократа“ Дулємби? Чи може польска репрезентация в центральнім парляментї не позваляє санкционувати закона ухваленого тою самою репрезентациєю в соймі? Руский клюб поручив своїй управі безпроволочно віднести ся до компетентних кругів з протестом проти тенденцийного протяганя санкциї, з рішучим жаданєм як найскорійшого і остаточного полагодженя справи. Як би се не помогло, то клюб в відповідній формі виступить з сею справою в повній палатї послів.

Супроти того, що в „Дїлї“ появили ся статї п. Будзиновского з його особистими поглядами на можливість обструкциї та евентуальні користи і страти такої тактики, порушено питанє, чи сї статї не викличуть в публичній опінії думки, що згадані погляди суть поглядами клюбової більшости. Се послїдне не може зайти, бо погляди в згаданих статях висказані ясно як особисті і в додатку заосмотрені підписом автора. З огляду на се і дебата над можливостию відвічальности цїлого клюбу за ті погляди є безпредметова. Що до самого п. Б-ого, то він свої погляди висказав публично в тїй цїли, щоби викликати публичну дискусию на тему, будь що будь, для нас дуже важну. В своїй тактицї, так в клюбі як і парляментї Б-ий руководить ся своїми особистими поглядами о стілько, о скілько вони обертають ся в рамах зачеркнених постулятами суспільности і ухвалами клюбу.

Тактика укр.-руского клюбу.

Пос. др. Евген Левицкий опублїковує в „Дїлї“ ось таку заяву: В звітї з послїдного засїданю укр. клюбу (з 26. с. м.) про результат голосованя над внесенєм пос. Будзиновского дотично поставленя 72 наглих внесень додано від Вп. дописувача ось-яку замітку: Голосованєм своїм „клюб показав, що обструкцийну тактику не уважає за ідентичну з крайною і беззглядно опозицийною тактикою, при котрій лишаєсь і па дальше“. Отже до сього коментаря Вп. п. дописувателя мушу зазначити, що клюб як такий не рішив як належить інтерпретувати його ухвалу — понеже однак я рівнож голосував проти внесеня пос. Будзиновского, тож зазначити мушу що-до себе, що я як-раз вважаю обструкцийну тактику за ідентичну з крайно і безоглядно опозицийною тактикою, а проти внесеня пос. Б-ого голосував тільки тому, що поставленє більшого числа наглих внесень в цїлях обструкцийних уважаю з огляду на пануючий настрій і положенє в палатї на разї за невідповідне. Натомість на теперішню хвилю уважаю за вказане для клюбу веденє тактики демонстрацийної через порушуванє всяких наших кривд по можности як найчастїйше, чито дорогою спорадичних наглих внесень, чито дорогою спорадичних наглих внесень чито забираючи голос з нашої сторони при кождім правительственнім предложеню.

Справа викупу кметїв в боснїйскій комісиї.

Мінїстер скарбу др. Білїньский заявив в парляментарній боснїйскій комісиї, що австрийске правительство згодило ся на удїленє привілеїв боснїйскому аґрарному банкови зі сторони спільного правительства, коли одержало запевненє, що так довго систує ся пожички на свобідний викуп кметїв, доки не западе дотична ухвала в першій сесиї нового боснїйского сойму що, коли сойм ухвалить викуп кметїв краєвими грішми, право удїленя пожичок на свобідний викуп земель зі сторони аґрарного банку тратить своє значінє вкінци що оден із заступників президента мусить бути австрийским горожанином.

Мінїстер виводить дальше, що тут не ходить о жадний примусовий викуп земель, але тільки о пособленє свобідному викупови кметїв, що вже від десяток лїт проявляє ся. Важне, що нїчого в сїм зглядї не сьміє стати ся без боснїйского сойму.

Опісля перервано наради.

Навчи ся вийти із хлопячих лїт.
Ми тут чужі. Ходи! Хто може лаять,
Що ми зблудили і питати йдем?
Вкінци дійдемо до сьвятинї, дому,
І станем, вчуєм, що вона говорить.
Онтам надходить дївчина з збанком
В обох руках. Спитаємо її.
Вона чей знає — (*Іде*).
Та, дитино щастя!
Не муч мене! Остань ся! Се-ж вона,
Самая дїва, ся нова жрекиня;
Іде по воду з жерела сьвятого,
Що онде є. З нагоди користай
І говори нї гордо, нї покірно.
Ти чув? А я тимчасом тут в корчах
Розгляну ся, чи хто вас не слїдить!
Сюди! а скажу: вже! так вийди
І говори — тепер же ша! — Сюди!

(*Криють ся*).

ГЕРО (*без плаща, прибрана майже так, як з початком першої дїї. Надходить з двома порожнїми збанками на воду з лївого боку, з переду. Переходить через сцену*).

ГЕРО (*співає*). Тодї рік бог:
До мене йди,
До мого боку,
Тут до хмар.

(*Леандер легко випханий Навклеросом, ступає кілька кроків вперід. І стає, спустивши голову, Геро зникає по правім боцї сцени*).

(*Дальше буде.*)

НОВИНКИ.

Чернівцї, 3. мая 1909.

Калєндар. Вівторок 4. (21.) Януария, Дезидерия, рим. Фльорияна. Схід сонця 4 год. 34 мін., захід 7 год. 21 мін. — Середа 5. (22.) Теодора, Віталія, рим. Пія V. Схід сонця 4 год. 32 мін., захід 7 год. 22 мін.

Др. Франко на Українї. З приводу від'їзду д-ра Івана Франка з Київа до Львова пише „Рада“: „Шановний наш письменник дуже вдоволений зі свого побуту в Київі. На від'їздї казав, що почував себе тут краще і обіцяв приїхати лїтом знову, щоб зробити ряд екскурзий по старих приватних архівах, бібліотеках, монастирях і церквах. Перед від'їздом наш шановний учений оглянув церковно-археольоґічний музей при київскій духовній академії, де познакомив ся з єго управителем, проф. М. Петровом. Др. Франко повіз із собою чимало старих книг, закуплених по київских книгарнях і антикварних торговлях. Книжки ті відносять ся переважно до старого українського письменства перших віків християньскої доби. — Д-рови Франкови товаришив в єго подорожи син Андрій.

Подїл толоки в Михальчу. Велика толока в Михальчу на якій звичайно війско відбува ло свої вправи, була спільним добром 33-ох господарів. Властителї подали до суду о подїл сеї спільної власности, а др. Ґольд виконав сей подїл так, що всї з него вдоволені.

Оповістки, іменованя і т. п.

Іменованя. Нововисьвяченого гр. ор. сьвященика Михайла Кордуша іменовано кооператором в Мігученах.

З нотарияльних кругів. Нотар Н. Дрогомирецкий повернув вже з відпустки і обняв свій уряд.

Отворенє читальнї „Рускої Бесїди“ в Ґлїтї відбуде ся дня 6. мая 1909 о 12-ій год. в полудне з звичайним дневним порядком. — *Тимчасова старшина.*

Читальня в Малятинцях. Загальні збори читальнї „Рускої Бесїди“ в Малятинцях відбудуть ся в недїлю, дня 9. мая с. р. з звичайним дневним порядком. — За видїл: *Ціприян Павлюк.*

Загальні збори тов. „Взаїмна Вигода“ в Ґлїтї відбудуть ся дня 6. мая 1909 о 2-ій год. по пол. в домі п. Костя Кучирки із звичайним дневним порядком. — *Андрей Кучирка*, голова. *Дмитро Петрюк*, писар.

Телеґрами „Буковини“.

Чернівцї, 3. мая 1909.

Берн, 3. мая. (Кб.) В присутности мінїстра торговлї д-ра Вайскірхнера відбуло ся торжественне заложенє угольного каменя під будинок нової торговельної і промислової палати.

Руан, 3. мая. (Кб.) Полїция арештувала вчера Марка, касиєра загальної федерациї робітників, задля промови держаної з нагоди маєвого робітничого сьвята.

Петербург, 3. мая. (Кб.) Цар Николай вислав телеґрафічно султанови Могамедови V. щиру ґратуляцию.

Атланта (Ґеорґія), 3. мая. (Кб.) Число жертв упавших через бурю в послїдних трох днях виносить около 200, а ранених около 400 душ. Материяльної шкоди зроблено на кілька міліонів долярів.

Реґіо ді Калябрія, 3. мая. (Кб.) Тут дало ся чути вчера по полудни сильне землетрясенє, по якім слїдувало сильне гуркотанє. Населенє дуже занепокоєне.

Буйнос-Айрес, 3. мая. (Кб.) Вчера прийшло до конфлїкту між полїциєю а анархістами, які почали стріляти до полїциї і зранили пятьох. Полїция стрілила з своєї сторони і убила 12 демонстрантів а ранила около 100 осіб. По тім арештовано багато осіб. Побоюють ся ґенерального страйку і буч. Социялісти, що брали участь в тім конфлїктї, зробили демонстрацийний обхід в містї.

НАДІСЛАНЕ.

Всїх Вп. Панів, що вижичили від мене які небудь книжки, а з осібна тих, що вижичили твори Ібзена, Гавпмана і Судермана, прошу звернути безпроволочно найдальше до 1. червня с. р. на мою адресу: Чернівцї, ул. Петровича 2.
(70) З поважанєм *Антін Гриник.*

Загальні збори каси пож. і щадн. для громади Малятинції, відбудуть ся дня 9. мая с. р. о годинї попол. з слїдуючим дневним порядком: 1. Справозданє голови. 2. Прочитанє протоколів. 3. Справозданє касове. 4. Справозданє старшини і ради надзорчої. 5. Вибір двох чкленів ради надзорчої. 6. Підвисшенє стопи процентової. 7. Вільні внесеня. — *Ціприян Павлюк.*

Звичайні загальні збори каси пож. і щадн. для громади Топорівції, відбудуть ся дня 9. мая с. р. о 2. годинї пополудни в домі читальнянім, в разї непогоди в стодолї п. Петра Ґелича з таким дневним порядком: 1. Справозданє касове і білянс за рік 1908. 2. Вибір одного члена старшини. 3. Вильосованє одної третини членів ради надзорчої. 4. Вибір книговодця і касиєра та установленє їм платнї. 5. Ухвала висоти позичок. 6. Вільні внески. — *Петро Ґелич.*

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає: Віктор Строїч.
З друкарнї товариства „Руска Рада" в Чернівцях, під зарядом Івана Захарка.